

לורנס פישר

"בוא נגנוב מטוס!"

בולאון מספר 73

עברתי גיל מסוים והצטרפתי לאותם האנשים המתלוננים שאינם ישנים לילה שלם, אלא שינה בהפסקות. מוצא את עצמי מתעורר בשלוש לפנות בוקר וכמעט יוצא לריצה, ואז המחשבה נעלמת. אני כמעט יוצא עם הכלבה אבל היא חכמה מדי ובורחת מתחת לשולחן שחס וחלילה לא אנסה להוציא אותה. אז בזמן שאני ער ומנסה להירדם מחדש, הרבה מחשבות עוברות ואני נזכר באיזה עבריין שלאחרונה גנב טנק ונזכרתי בסיפור על גניבה אחרת, יותר מכובדת ומוצדקת - בעיניי.

בתחילת שנות ה-60, ישראל התמודדה עם איום גובר מצד השכנים שלנו. המיג-21, מטוס הקרב המתקדם ביותר של ברית המועצות, שהוצג ב-1960 והיה עמוד השדרה של חילות האוויר הערביים, במיוחד במצרים, סוריה ועיראק. טייסים ישראלים מעולם לא נתקלו במטוס זה בקרב, והמודיעין על יכולותיו היה נדיר. אם תפרוץ מלחמה, אנחנו נהיה בצרות. היינו זקוקים ליתרון - משהו שיהפוך את הגלגל בשמיים. אנחנו איכשהו צריכים "להשאיל לצמיתות" מטוס כזה!

המוח מאחורי המבצע של החרמת מטוס, היה מאיר עמית, ראש המוסד שלנו. עמית היה ידוע באסטרטגיות הנועזות שלו, והוא הבין שרכישת מיג-21 תעניק לישראל יתרון חיוני. התוכנית זכתה לתמיכה של ראש הממשלה לוי אשכול והאלוף מרדכי "מוטי" הוד, מפקד חיל האוויר הישראלי.

אבל איך גונבים מטוס קרב סודי ביותר? התשובה טמונה במוניר רדפה, טייס בחיל האוויר העיראקי. מוניר רדפה, יליד 1934 בבגדד, הרגיש ניכור בשל מורשתו הנוצרית ונגעל מהפקודות להפציץ כפרים כורדים. אנשי המוסד פנו אליו עם הצעה: לערוק לישראל, להביא את המיג-21, ולהבטיח חיים חדשים לעצמו ולמשפחתו, וכמובן עם סכום מכובד של מיליון דולר, או לפחות כך אומרים. אם זה נכון, אז בשנות השישים, סכום זה היה מאוד גבוה. מבצע זה קיבל את השם **מבצע יהלום!** אגב, הפניה לרדפה לא הייתה הפניה הראשונה, אלא הפניה הראשונה שנענתה!

בואו נמשיך עם הסיפור המעניין והלא כל כך מוכר. לאחר חודשים של פגישות חשאיות, רדפה הסכים. משפחתו הוברחה מעיראק לפני טיסתו כדי להבטיח את שלומם. לאחר מכן, ב-16 באוגוסט 1966, רדפה המריא למשימת אימונים שגריתית - אך במקום לחזור לבסיסו, הוא סטה לכיוון ישראל.

בעוד רדפה טס לעבר המרחב האווירי הישראלי, מכ"ם ירדני קלט את המטוס הסורר. הרשויות הירדניות, שנבהלו, פרסמו התראות לתחנות בקרת תנועה אווירית סמוכות, ושני מטוסי הוקר האנטר ירדניים הוזנקו כדי ליירט אותו. אך רדפה טס בגובה של יותר מ-9000 מטר ובמהירות גבוהה, מה שהפך את התפיסה לכמעט בלתי אפשרית עבורם. כדי להחמיר את העניינים, עיראק לא הגיבה לפניותיה של ירדן, וסוריה לקחה

אחריות כוזבת על המטוס, והבטיחה לירדן שזה היה חלק ממשימת אימונים. חוסר תקשורת זה אפשר לרדפה לחצות את המרחב האווירי הירדני ללא עוררין.

כשרדפה נכנס למרחב האווירי הישראלי, הוא נתקל בשני מטוסי דאסו מיראז' 3 מחיל האוויר הישראלי, שליוו אותו בבטחה לבסיס חיל האוויר חצור. עם הנחיתה, רדפה נלקח מיד למעצר מגן, והמיג-21 אובטח לבדיקה.

עבור המוסד, זה היה ניצחון. המהנדסים והטייסים שלנו לא בזבוז זמן בלימוד המטוס, וחשפו את חולשותיו וחוזקותיו. המיג-21

התגלה כמכרה זהב של מודיעין. מומחים ישראלים ניתחו את הטכנולוגיה שלו, למדו את דינמיקת הטיסה שלו ואת מערכות הנשק שלו. כאשר פרצה מלחמת ששת הימים ב-1967, מילא הידע החדש של ישראל תפקיד מכריע בהשגת עליונות אווירית. טייסים ישראלים השתמשו בתובנותיהם כדי לתמרן ולהשמיד עשרות מטוסי מיג-21 של האויב, ובכך להבטיח דומיננטיות בשמיים במהלך מלחמת ששת הימים. ידע זה תרם גם בהמשך במלחמת ההתשה לאחר מלחמת ששת הימים ומטוסים שלנו הפילו מטוסמיג 21 שהוטסו עלי ידי טייסים רוסים!

מטוס מיראז' שהשתתף בקרבות בהם הופלו מטוסי מיג 21

אך חשיבותו של מבצע יהלום התרחבה מעבר לישראל. ארצות הברית, להוטה להבין את טכנולוגיית התעופה הסובייטית, קיבלה גישה לחקר המטוס. התובנות שנצברו סייעו למתכנני ההגנה האמריקאים לפתח טקטיקות נגד מטוסים שיוצרו על ידי ברית המועצות בסכסוכים עתידיים, וסימנו ניצחון אסטרטגי במלחמה הקרה.

לאחר עריקתו, רדפה התגורר בישראל זמן מה לפני שהתיישב בסופו של דבר במדינה מערבית אחרת. הוא נפטר בשנת 1998 מהתקף לב. מטוס המיג-21 שלו מוצג במוזיאון חיל האוויר בחצרים, עדות לאחד המבצעים הנועזים ביותר של המוסד. לצערי, לא יצאו בולים וחותמות משלנו על מבצע נועז זה!

אז זהו הפעם!

נהניתם, ספרו לחבריכם, עוד יותר נהניתם, תרגישו חופשיים לשתף. לא נהניתם, אז אולי תהנו מסיפור הבא. בינתיים,

אז זהו, זה הסיפור של היום, ויש עוד אבל בפעם הבאה. אם בא לכם להגיב אז הנה קישור לשליחת מייל אלי: [שליחת מייל](#)

תגובות, הערות, בקשות וכד' ניתן לשלוח אלי ל lf.stamps@gmail.com

אם רוצים להפסיק לקבל את הניוזלטר, נא לשלוח לי מייל חוזר

ניתן להוריד את כל הניוזלטרים הקודמים באתר ההתאחדות: <http://israelphilately.org.il/info.asp?item=489>

מוזמנים גם לבקר באתר: <https://stampandstories.blogspot.com>

אתר חדש בנושא גלויות של הסטרייטיפ היהודי: <https://thejewishstereotypes.blogspot.com>

וגם בערוץ היוטיוב שלי: <https://www.youtube.com/channel/UCHGHlvoXTTM0rpyd3zW3lQQ>